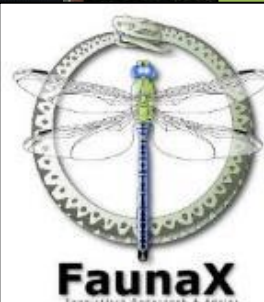

Natuurtoets
Sloop oude stal en bijgebouwen inclusief nader
onderzoek verblijfplaatsen huismus
Fjildwei 9 te Terkaple

Rho

—
**ADVISEURS
 VOOR
 LEEFRUIMTE**

COLOFON

BUREAU FAUNAX

Badweg 40 B

8401 BL Gorredijk

0513-435024

info@faunax.nl

www.faunax.nl

Lid van Netwerk Groene Bureaus

Natuurtoets Sloop oude stal en bijgebouwen Fjildwei 9 te Terkaple

Gorredijk, mei 2019

In opdracht van:

Rho adviseurs

Contactpersonen:

Dhr. E. Venema

Uitvoering:

Bureau FaunaX

Veldwerk en rapportage:

Jelmer Groen

Autorisatie:

Dhr. E.P. de Boer

Foto's voorpagina:

Impressie van het plangebied

© Bureau FaunaX. Gebruik en overname van gegevens alleen toegestaan met volledige bronvermelding:

Bureau FaunaX (2019). Natuurtoets sloop oude schuur en bijgebouwen Fjildwei 9 te Terkaple. Bureau FaunaX, Gorredijk.

Disclaimer: In deze rapportage worden de resultaten van een onafhankelijk onderzoek behandeld. Bureau FaunaX heeft een adviserende rol en spreekt zich niet uit over de wenselijkheid van het plan waarop dit onderzoek betrekking heeft. Dit onderzoek is zo zorgvuldig en nauwkeurig mogelijk uitgevoerd. Het voorkomen van beschermde soorten is echter onvoorspelbaar. Aan dit rapport kunnen geen rechten worden ontleend. Op dit onderzoek zijn onze algemene voorwaarden van toepassing, zoals gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel te Leeuwarden.

INHOUDSOPGAVE

1.	INLEIDING.....	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doel	2
1.3	Onderzoeksopzet	2
1.4	Karakteristiek plangebied en planvoornemen.....	3
2	RESULTATEN QUICKSCAN (inclusief nader onderzoek).....	4
2.1	Flora.....	4
2.2	Vogels	4
2.2.1	Jaarrond beschermde vogelnesten	4
	Overige (broed)vogelsoorten	4
2.3	Vissen	5
2.4	Amfibieën	5
2.5	Reptielen.....	5
2.6	Ongewervelden	6
2.7	Zoogdieren	6
2.7.1	Vleermuizen	6
2.7.2	Overige zoogdieren.....	7
2.8	Natura 2000.....	8
2.9	Houtopstanden	8
2.10	Overige gebiedsbescherming (niet Wnb).....	8
3	SAMENVATTING EN CONCLUSIES	10
3.1	Overzicht beschermde soorten	10
3.2	Effectbespreking en aanbevelingen.....	10
3.2.1	Algemene broedvogels.....	10
3.2.2	Huismus.....	10
3.2.3	Vleermuizen	11
3.2.4	Zorgplicht	11
3.3	Overzicht vervolgstappen.....	12
4	LITERATUUR EN BRONNEN.....	13
	BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING	- 1 -
4.1	Wnb Soortbescherming.....	- 1 -
	Vogels en verstoring	- 1 -
	Vrijgestelde soorten provincie Fryslân.....	- 1 -
	Voorwaarden vrijstellingen	- 2 -
4.2	Wnb Gebiedsbescherming	- 3 -
	Natura 2000-gebieden	- 3 -
4.3	Wnb Houtopstanden	- 3 -

4.4	NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur.....	- 3 -
-----	---	-------

1. INLEIDING

1.1 Aanleiding

Men is voornemens een stal en enkele bijgebouwen te slopen op het erf te Fjildwei 9 in Akmarijp. In opdracht van Rho Adviseurs is door Bureau FaunaX een eerste toetsing (Quickscan) uitgevoerd, waarin alle facetten op het gebied van de Nederlandse Wet Natuurbescherming worden behandeld. Tevens zijn de resultaten van het nader onderzoek naar verblijfplaatsen van huismussen aan dit rapport toegevoegd.

Ruimtelijke plannen dienen altijd te worden beoordeeld op uitvoerbaarheid, onder meer in relatie tot de vigerende natuurwetgeving (Wnb). Voor meer informatie over de Wet natuurbescherming (Wnb) en de conformerende handelswijzen wordt verwezen naar Bijlage I. Zo dient vooreerst te worden onderzocht of als gevolg van de uitvoering van het plan sprake is van effecten op wettelijk beschermde soorten flora en fauna en/of natuurgebieden (Natura2000). Daarnaast kunnen er ook consequenties uit voortvloeien betreffende (provinciaal) aangewezen weidevogelgebieden, ganzengedooftgebieden, EHS/NNN, en het kappen van houtopstanden. Om hierin inzicht te krijgen is door Bureau FaunaX onderhavige ecologische quickscan uitgevoerd. Tijdens de onderhavige quickscan is een inschatting gemaakt van de (mogelijk) binnen de invloedssfeer van het project aanwezige beschermde natuurwaarden en de effecten van de voorgenomen plannen op deze waarden. Onderhavige rapportage geeft de resultaten van deze quickscan of natuurtoetsing weer.

Figuur 1.1. De locatie van het plangebied (rode begrenzing) en de te slopen gebouwen (rode pijlen). Bron: www.bing.com

1.2 Doel

Deze ecologische beoordeling geeft, voor zover mogelijk, antwoord op de volgende vragen:

1. Komen binnen het plangebied (biotopen van) onder de Wet natuurbescherming beschermde soorten voor?
2. Komen binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden beschermde natuurgebieden voor?
3. Wat zijn de mogelijke effecten van de werkzaamheden op deze beschermde natuurwaarden en -gebieden, zowel tijdens de realisatie als na afloop hiervan?
4. Voor welke soorten en hun leefgebied wordt de wet mogelijk overtreden en in hoeverre kunnen overtredingen vermeden, dan wel verzacht worden?
5. Wat zijn de te ondernemen vervolgstappen met betrekking tot het voorkomen van schade aan beschermde soorten binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden?

Voor het beantwoorden van deze vragen zijn, naast de verzamelde gegevens tijdens het veldonderzoek, ook andere bronnen geraadpleegd. Zie hiervoor de bronnenlijst in hoofdstuk 4.

1.3 Onderzoeksopzet

Soorten

In opdracht van Rho adviseurs heeft Bureau FaunaX het planvoornemen door middel van een ecologische quickscan getoetst aan de natuurwetgeving. Deze quickscan heeft bestaan uit een bureaustudie en een veldbezoek gebaseerd op ecologisch inzicht (*expert judgement*). Een ecologische quickscan of beoordeling is meestal de eerste stap van ecologisch onderzoek en is bedoeld om een inschatting te maken van de mogelijke effecten op eventueel aanwezige beschermde flora en fauna en/of natuurgebieden binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden. Het veldonderzoek voor deze quickscan is uitgevoerd op dinsdag 26 april 2019 en vond plaats onder bewolkte weersomstandigheden (16°C, windkracht 3). Dit onderzoek bestond uit een visuele inspectie van het plangebied, waarbij is gelet op de aanwezigheid van (sporen van) beschermde soorten en op de eventuele aanwezigheid van geschikt leefgebied van deze soorten.

Gebieden - Natura 2000

In het kader van het Europese Netwerk Natuurgebieden (N2000) is tijdens deze toetsing ook beoordeeld of er sprake kan zijn van negatieve effecten op instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebieden. Dit is in eerste instantie een grove analyse op basis van de geplande werkzaamheden en de relevante afstand tot de meest nabij gelegen Natura 2000-gebieden. Indien eventuele negatieve effecten niet op voorhand zijn uit te sluiten en de geplande werkzaamheden geen onderdeel zijn van het vigerende Beheerplan van het desbetreffende N2000-gebied, dient dit door middel van een vervolgonderzoek (Voortoets) te worden beoordeeld.

Houtopstanden

Onder de Wet natuurbescherming worden ook houtopstanden beschermd. Er is tevens onderzocht in welke mate er sprake is van kap en of hier een meld- en/of herplantplicht aan de orde kan zijn.

Overige gebiedsbescherming

Naast de Wet natuurbescherming zijn er nog meer regelgevingen die ingaan op het beschermen van de natuur in Nederland. Dit zijn veelal provinciale verordeningen, al dan niet als uitvoeringsorgaan vanuit rijksbeleid. Het gaat hierbij om regelgeving omtrent de Ecologische Hoofdstructuur, ganzengedoogebieden en weidevogelgebieden. Onderhavige toetsing stipt tevens kort aan of er sprake kan zijn van een conflict tussen de provinciale regelgevingen en het geplande initiatief.

1.4 Karakteristiek plangebied en planvoornemen

Het onderzochte plangebied betreft het erf van een monumentale boerderij uit 1868. Op het erf staat een grote loodsstal die zal worden gesloopt ten behoeve van de bouw van een nieuwe woning. Tevens zijn op het erf enkele bijgebouwen aanwezig welke ook zullen worden gesloopt. De loodsstal is opgetrokken uit betonelementen. Het dak bestaat uit een constructie van houten balken welke zijn afgedekt met golfplaten. De voor- en achtergevel bestaan uit metalen profielplaten. De bijgebouwen staan in het noorden van het plangebied en zijn grotendeel opgetrokken uit bakstenen. Dit betreffen enkel steens muren. Een deel van deze bijgebouwen hebben muren die bestaan uit metalen profielplaten. De daken bestaan grotendeels uit golfplaten. In een enkel geval is er sprake van gegolfde dakpannen. De omgeving van het plangebied wordt gekarakteriseerd door agrarisch gebied waar weinig bospercelen aanwezig zijn. Grenzend aan het plangebied ligt tevens rietland en de Zevenvoetsloot, welke uitkomt op de Zijltjessloot. De te slopen gebouwen in het plangebied worden weergegeven in figuur 1.1. In het rapport zal worden verwezen naar de gebouwen zoals die in dit figuur zijn benoemd.

Figuur 1.1.: Van links naar rechts en van boven naar beneden. De loodsstal, een bijgebouw dat grotendeel is opgetrokken uit metalen profielplaten., een bijgebouwtje met een dak dat is afgedekt met gegolfde dakpannen en een bijgebouwtje dat is opgetrokken uit bakstenen en waarvan het dak is afgedekt met golfplaten.

2 RESULTATEN QUICKSCAN (inclusief nader onderzoek)

2.1 Flora

De flora in het plangebied bestaat vooral uit grassen en plantensoorten die veel mensen zouden bestempelen als onkruid. Tevens zijn langs en in de Zevenvoetsloot soorten aanwezig als kleine watereppe, paarse dovennetel en dotterbloem. In het plangebied zijn geen beschermde soorten aangetroffen. Het voorkomen van dergelijke soorten kan op voorhand worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen. Voor de meeste beschermde planten zijn de omstandigheden in het plangebied te voedselrijk.

- De aanwezigheid van beschermde flora in het plangebied wordt uitgesloten op grond van het ontbreken van geschikte standplaatsen voor deze soorten.

2.2 Vogels

2.2.1 Jaarrond beschermde vogelnesten

Het plangebied is onderzocht op de (mogelijke) aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten als huismus, gierzwaluw, buizerd en kerkuil. Het voorkomen van dergelijke nesten kan niet op voorhand worden uitgesloten. Het gaat hierbij specifiek om de huismus. Voor deze soort geldt dat alle in figuur 1.2. beschreven gebouwen kunnen dienen als nestlocatie voor deze soort. Dit vanwege het feit dat huismussen tot broeden kunnen komen onder de golfplaten en gegolfde dakpannen die op deze gebouwen liggen. Tijdens het veldwerk is reeds onderzoek gedaan naar de aanwezigheid van deze soort, maar zijn er binnen het plangebied geen huismussen waargenomen (wel op aangrenzende erven). Het protocol schijft echter voor dat minimaal twee veldbezoeken nodig zijn om de aanwezigheid van nesten van deze soort vast te stellen dan wel uit te sluiten. Het tweede veldbezoek is uitgevoerd op 15 mei. Hierbij is net als tijdens het eerste bezoek voor wat betreft onderzoeksinspanning en weersomstandigheden rekening gehouden met het protocol van bijl2 (zie bronnenlijst). Ook tijdens dit tweede bezoek zijn geen territoria vastgesteld binnen het plangebied. Op basis hiervan kan het voorkomen van broedende huismussen binnen het plangebied worden uitgesloten. Voor de kerkuil geldt dat specifiek in de loodsstal een oude braakbal is aangetroffen die op basis van habitatkenmerken waarschijnlijk van deze soort afkomstig is. Op basis van de hoeveelheid sporen van deze soort en de eigenschappen van de schuur, kan de aanwezigheid van een vaste rust- of verblijfplaats echter worden uitgesloten. In de schuur zijn geen plekken aanwezig waar een kerkuil tot broeden kan komen. Tevens is dit gebouw slecht toegankelijk voor deze soort. Waarschijnlijk is er éénmalig of enkele keren een kerkuil binnen geweest toen één van de deuren van de schuur open stond. Voor wat betreft buizerd en andere in bomen broedende roofvogelsoorten kan worden uitgesloten dat deze in het plangebied verblijven. In het plangebied zijn enkele oude lindes aanwezig, maar hierin zijn geen nesten aangetroffen. Voor de gierzwaluw geldt dat het voorkomen van nesten in de te slopen gebouwen op basis van habitatgeschiktheid kan worden uitgesloten. De bijgebouwtjes zijn namelijk te laag voor deze soort die graag op grote hoogte broedt. In de loodsstal zijn geen van buitenaf bereikbare gaten of kieren aanwezig waarin deze soort tot broeden kan komen.

Overige (broed)vogelsoorten

Tijdens het veldwerk is het plangebied tevens onderzocht op geschikt broedhabitat voor broedvogels waarvan de nesten niet jaarrond, maar slechts tijdens de broedperiode beschermd zijn. Verspreid over het plangebied kunnen diverse, meer algemene broedvogels tot broeden komen.

Denk hierbij aan soorten als witte kwikstaart en de merel. Hierbij kan gebruik worden gemaakt van hagen (soorten als merel) en van de dakconstructies in het plangebied (soorten als winterkoning of witte kwikstaart).

- Het kon tijdens de quickscan niet op voorhand worden uitgesloten dat binnen het plangebied jaarrond beschermde vogelnesten aanwezig zijn. Het gaat hierbij om mogelijk nestlocaties van de huismus. Nader onderzoek heeft uitgewezen dat van deze aanwezigheid geen sprake is.
- Wel broeden in het plangebied wellicht vogelsoorten waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. Het gaat hierbij om soorten als witte kwikstaart en merel.

2.3 Vissen

Op basis van de locatie van het plangebied is er feitelijk maar één beschermde vissoort die er voor kan komen. Dit betreft de grote modderkruiper. In het plangebied bevinden zich echter geen waterlichamen waardoor het voorkomen van deze soort in het plangebied zelf op voorhand kan worden uitgesloten. Wel kan deze soort voorkomen in de Zevenvoetsloot, welke grenst aan het plangebied. Negatieve effecten als gevolg van het planvoornemen kunnen echter op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op vaste rust- en verblijfplaatsen van beschermde vissen kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.4 Amfibieën

Binnen het plangebied kunnen verschillende amfibieënsoorten voorkomen. Het plangebied dient hierbij als landhabitat omdat in het plangebied zelf geen geschikt voortplantingshabitat aanwezig is. Deze soorten zijn vrijgesteld indien er sprake is van ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn soorten zoals de bruine kikker en de gewone pad. Overigens betekent een vrijstelling geen vrijbrief voor het doden van dieren. Hier zijn enkele voorwaarden aan verbonden, waaronder de zorgplicht (zie Bijlage I).

Het voorkomen van zwaarder beschermde amfibieënsoorten kan op voorhand worden uitgesloten. Dit betreffen soorten als poelkikker, heikikker en kamsalamander waarvan geen waarnemingen uit de directe omgeving van het plangebied bekend zijn (bron: NDFF). Al hoewel de heikikker in de minder directe omgeving van het plangebied voorkomt, is de afstand tussen het plangebied en het dichtstbijzijnde geschikte voortplantingswater dusdanig groot dat op voorhand kan worden uitgesloten dat het plangebied dient als overwinteringsgebied voor deze soort.

- Het voorkomen van beschermde niet vrijgestelde amfibieënsoorten in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.
- Wel kunnen binnen het plangebied amfibieënsoorten voorkomen die door de provincie zijn vrijgesteld.

2.5 Reptielen

Het plangebied valt buiten het verspreidingsgebied van alle in Nederland voorkomende reptielensoorten (bron: NDFF). Tevens kan de aanwezigheid van deze soorten worden uitgesloten op basis van habitateigenschappen.

Hoogstens kan er een keer een zwervend exemplaar van de ringslang in (de buurt van) het plangebied terecht komen, maar het is niet realistisch om hier voor wat betreft de toetsing rekening mee te houden. Van deze soort zijn uit de minder directe omgeving van het plangebied alleen historische waarnemingen bekend (bron:NDFF).

- De aanwezigheid van reptielen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten op grond van verspreidingsgegevens en habitateigenschappen.

2.6 Ongewervelden

De meeste onder de Wnb beschermde soorten ongewervelden, zoals dagvlinders, libellen, mollusken of (water)kevers hebben zeer specifieke habitateisen die in specifieke biotopen worden aangetroffen. Deze kenmerken zijn binnen het plangebied niet aanwezig. Zo is er geen geschikt habitat voor waardplanten van beschermde vlinders aanwezig en vormen de waterlichamen buiten het plangebied geen geschikt (voortplantings-)habitat voor beschermde libellen en waterkevers. Negatieve effecten op deze soorten ten gevolge van de voorgenomen werkzaamheden kunnen op voorhand worden uitgesloten.

- Negatieve effecten op beschermde ongewervelden in of vlak buiten het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

2.7 Zoogdieren

2.7.1 Vleermuizen

Vleermuizen verblijven in Nederland over het algemeen in bomen, in gebouwen of in andere kunstmatige bouwwerken. Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in bomen kan op voorhand worden uitgesloten omdat in het plangebied geen bomen met geschikte boomholtes aanwezig zijn. Ook het voorkomen van verblijfplaatsen in de te slopen gebouwen kan op voorhand worden uitgesloten. Voor al deze gebouwen geldt dat er geen sprake is van spouwmuuren waarin vleermuizen kunnen verblijven. Ook is er geen sprake van een daklaag waarin vleermuizen in kunnen verblijven. Ook andere ruimtes, bijvoorbeeld in de vorm van gaten en kieren waarin vleermuizen kunnen verblijven, zijn niet aangetroffen. Al hoewel vleermuizen graag onder dakpannen verblijven, kan ook het voorkomen van verblijfplaatsen in het gebouwtje waarvan het dak is bedekt met gegolfde dakpannen op voorhand worden uitgesloten. Niet alleen is er hier geen sprake van een daklaag, ook sluiten de pannen op dit dak dusdanig slecht aan, dat er weinig sprake is van een bufferende werking. Niet in de laatste plaats zijn in geen van de te slopen gebouwen sporen van vleermuizen aangetroffen.

Naast verblijfplaatsen van vleermuizen, kunnen ook vliegroutes en/of foerageergebieden van vleermuizen een beschermde status hebben als deze van essentieel belang zijn voor het in stand houden van een verblijfplaats. Als vliegroute worden vaak, afhankelijk van de soort, lijnvormige elementen zoals bomenlanen of watergangen gebruikt. Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de Zevenvoetsloot dient als vliegroute voor vleermuissoorten als de watervleermuis. Negatieve effecten kunnen echter vrij makkelijk worden voorkomen, zodat hier geen onderzoek naar hoeft te worden gedaan. Hier wordt in hoofdstuk 3 verder op in gegaan.

- Het voorkomen van verblijfplaatsen van vleermuizen in het plangebied kan op voorhand worden uitgesloten.

- Het voorkomen van essentiële foerageergebieden en/of vliegroutes van vleermuizen kan daarentegen niet op voorhand worden uitgesloten.

2.7.2 Overige zoogdieren

Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten. Voor soorten zoals de Noordse woelmuis, de das, de eekhoorn, de waterspitsmuis en de boomarter is in het plangebied geen geschikt habitat aanwezig.

In het plangebied komen waarschijnlijk door de provincie vrijgestelde zoogdiersoorten voor. Hierbij kan worden gedacht aan soorten als de huisspitsmuis. Verder is het van belang om te vermelden dat tijdens het veldwerk zowel in de loodsstal is in één van de bijgebouwen sporen van één of meerdere steenmarters zijn aangetroffen. Deze soort gebruikt het plangebied waarschijnlijk alleen als foerageergebied, maar het voorkomen van een verblijfplaats kan niet worden uitgesloten. Vooral onder het dak van het bijgebouwtje met gegolfde dakpannen zou een verblijfplaats aanwezig kunnen zijn. Op deze en andere vrijgestelde zoogdiersoorten is net als op vrijgestelde amfibieënsoorten de zorgplicht van toepassing.

Figuur 2.1.: In het plangebied zijn sporen van de steenarter aangetroffen.

- Het voorkomen van beschermde, niet vrijgestelde landzoogdieren kan op voorhand worden uitgesloten.
- In het plangebied komen waarschijnlijk (in Fryslân) vrijgestelde landzoogdieren als de huisspitsmuis voor. Ook zijn er sporen van de steenarter aangetroffen.

2.8 Natura 2000

Het plangebied is geen onderdeel van een Natura2000-gebied. De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied, het Sneekermeergebied, bedraagt echter minder dan drie kilometer. Er kan op voorhand worden uitgesloten dat het planvoornemen een negatief effect heeft op de doelstelling van dit Natura2000-gebied

- Het plangebied ligt niet in een Natura2000-gebied.
- De afstand tot het dichtstbijzijnde Natura2000-gebied bedraagt minder dan drie kilometer.
- Negatieve effecten op de doelstelling van dit Natura2000-gebied kunnen op voorhand worden uitgesloten.

2.9 Houtopstanden

In het plangebied is maar een gering aantal bomen aanwezig. Het kappen van deze bomen is geen onderdeel van het planvoornemen. Indien er toch bomen worden gekapt is er vanwege het geringe aantal bomen geen sprake van een meld- of herplantingsplicht. Meer informatie over dit aspect is te vinden in bijlage I (hoofdstuk 4.3.).

- Er is geen sprake van een meld- of herplantingsplicht. Voor uitsluitel hierover (indien er bomen worden gekapt): neem contact met uw Gemeente (Bevoegd gezag in dezen).

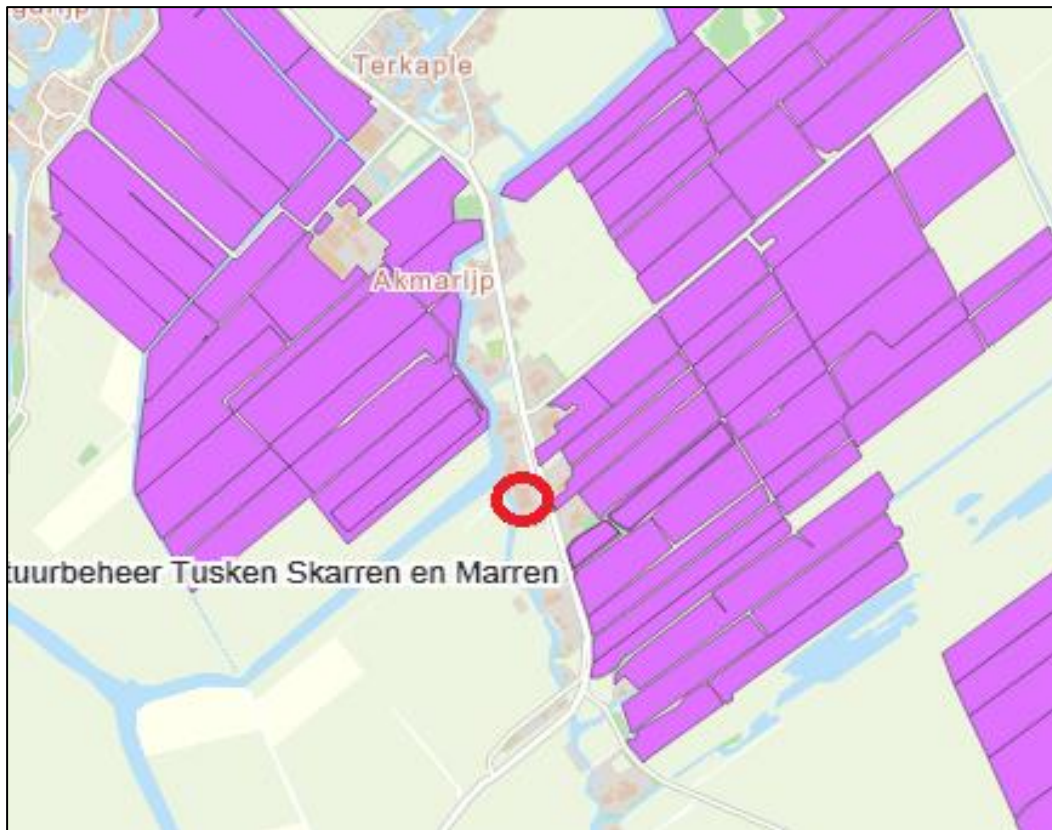
2.10 Overige gebiedsbescherming (niet Wnb)

EHS/NNN

Het plangebied is geen onderdeel van de EHS. Een toetsing aan de EHS is naar onzes inziens derhalve niet nodig.

Ganzenfoerageergebied

Het plangebied is niet aangewezen als ganzenfoerageergebied(https://www.fryslan.fr/leidsthemas/ganzen_3538/). In de omgeving van het plangebied is wel veel ganzenfoerageergebied aanwezig. Gezien de aard en de korte duur van de geplande werkzaamheden en het feit dat er voldoende uitwijkmogelijkheden zijn in de directe omgeving, verwachten we geen significante negatieve effecten op de ganzenfoerageergebieden.

Figuur 2.2.: In de omgeving van het plangebied (rode cirkel) is ganzenfoerageergebied aanwezig.

Weidevogelgebied

Het plangebied is niet aangewezen als (<https://flamingo.bij12.nl/pnl-viewer/app/PNLNatuurbeheerplan>) weidevogelgebied. Negatieve effecten op eventueel in aangrenzende percelen broedende weidevogels kunnen worden voorkomen door buiten het broedseizoen te werken.

- Het plangebied valt niet binnen de EHS. Een toetsing aan de EHS is derhalve niet nodig.
- Van negatieve effecten op ganzenfoerageergebieden als gevolg van de werkzaamheden is naar onzes inziens geen sprake.
- Negatieve effecten op broedende weidevogels kunnen op voorhand worden uitgesloten door buiten het broedseizoen te werken.

3 SAMENVATTING EN CONCLUSIES

3.1 Overzicht beschermde soorten

In onderstaand overzicht worden de aangetroffen en potentieel aanwezige beschermde soorten en hun beschermingsstatus binnen de invloedssfeer van de werkzaamheden samengevat. In de Wet natuurbescherming zijn vooral vaste verblijfplaatsen (voortplantingslocaties zoals nesten, holen, kraamkolonies etc.) van belang, maar ook de functionele leefomgeving die vaste verblijfplaatsen in stand houdt.

In dit overzicht zijn alleen die soorten opgenomen, waarvoor het plangebied onderdeel vormt van hun leefgebied en/of levenscyclus, en waarop eventueel in de toekomst geplande werkzaamheden van negatieve invloed kunnen zijn.

Tabel 3.1 Overzicht van aangetroffen en potentieel voorkomende beschermde flora en fauna in het plangebied.

Soortgroep	Soort	Aanwezigheid	Art. 3.1	Art. 3.5	Art. 3.10	Vrijgesteld	Advies
Vogels	Algemene broedvogels	Waarschijnlijk	X				Werken buiten broedseizoen of broedvogelcheck.
Vogels	Huismus	Mogelijk	X				Nader onderzoek (reeds uitgevoerd)
Zoogdieren	Vleermuizen (vliegroule)	Mogelijk		X			Voorkom lichtuitstraling richting de Zevenvoetsloot. Anders → nader onderzoek.
Alle	Alle	Waarschijnlijk			X	X	Zorgplicht

3.2 Effectbespreking en aanbevelingen

Hieronder volgt een overzicht van het totaal aan aanbevelingen die onzes inziens van belang zijn als het gaat om de voortgang van het project.

3.2.1 Algemene broedvogels

Het is aannemelijk dat in het plangebied vogels tot broeden komen waarvan de nesten geen jaarronde bescherming genieten. We adviseren daarom om de werkzaamheden buiten het broedseizoen uit te voeren. Zodoende worden ook negatieve effecten als gevolg van verstoring op vogels in aangrenzende delen voorkomen. Voor het broedseizoen wordt over het algemeen de periode 15 maart- 15 juli aangehouden. Sommige soorten kunnen echter eerder of later in het jaar tot broeden komen. Als er sprake is van een broedgeval, dan is deze altijd beschermd. Eventueel kan een broedvogelcheck worden uitgevoerd waarna werkzaamheden tijdens de broedtijd van start kunnen gaan in de delen van het plangebied waar geen verstoring van broedvogels op kan treden.

3.2.2 Huismus

Het voorkomen van nestlocaties van huismussen kan niet op voorhand worden uitgesloten. We adviseren daarom om aan de hand van nader onderzoek vast te stellen of hier sprake van is. Om nestlocaties van deze soort vast te stellen dan wel uit te sluiten dienen conform protocol twee veldbezoeken te worden uitgevoerd in de periode 1 april-15 mei. Indien er nesten van de huismus worden vastgesteld, dient er voor deze soort een ontheffing te worden aangevraagd. Dit onderzoek is reeds uitgevoerd en hierbij zijn geen verblijfplaatsen van huismussen vastgesteld (zie hoofdstuk 2.2.1.).

3.2.3 *Vleermuizen*

Het kan niet op voorhand worden uitgesloten dat de Zevenvoetsloot, welke grenst aan het plangebied, dient als vliegroute voor boven water foeragerende vleermuizen als de watervleermuis. We adviseren om tijdens de werkzaamheden te voorkomen dat er tussen zonsondergang en zonsopkomst fel kunstlicht over dit waterlichaam schijnt omdat dergelijk licht door vleermuizen wordt vermeden en dit dus gepaard kan gaan met een negatief effect (vleermuizen die hun foerageergebied niet kunnen bereiken). Mocht het niet mogelijk zijn omdat dit voorkomen, dan adviseren we om aan de hand van nader onderzoek vast te laten stellen of er inderdaad sprake is van een essentiële vliegroute. In dat geval dient er voor de betreffende soort(en) een ontheffing te worden aangevraagd.

3.2.4 *Zorgplicht*

Er kunnen enkele soorten voorkomen in het plangebied waarvoor een vrijstelling geldt in het geval van schade aan deze soorten (bijvoorbeeld bruine kikker, huisspitsmuis enz.). De zorgplicht van de Wnb (art. 1.11) schrijft echter voor dat men verplicht is om alles wat redelijkerwijze mogelijk is, te doen of juist te laten om schade aan wilde planten en dieren zo veel mogelijk te voorkomen. Dit kan bijvoorbeeld tot uiting worden gebracht door altijd zo te werken, dat dieren kunnen ontsnappen en/of deze te verplaatsen naar een geschikt biotoop in de directe omgeving (bijvoorbeeld amfibieën). Deze algemene zorgplicht geldt voor elke soort en elk individu in Nederland. Mits eventueel aangetroffen dieren de kans krijgen om te vluchten of eventueel aangetroffen dieren worden verplaatst naar een plek in de omgeving die niet onder invloed staat van werkzaamheden, wordt onzes inziens voldaan aan de zorgplicht. Speciale aandacht in deze verdient de steenmarter, omdat van deze soort binnen het plangebied sporen zijn aangetroffen en de aanwezigheid van een verblijfplaats niet kan worden uitgesloten. Door buiten het broedseizoen te werken wordt voorkomen dat er werkzaamheden plaatsvinden op het moment dat deze soort jongen heeft en wordt, mits bovenstaande aanbevelingen in acht worden genomen, voldaan aan de zorgplicht. Voor de voorwaarden waaraan de vrijstellingen moeten voldoen wordt verwezen naar Bijlage I.

3.3 Overzicht vervolgstappen

Op basis van de hierboven genoemde effectbespreking volgt hieronder een overzicht van alle vervolgstappen die wij aanbevelen in het geval van de voorgenomen werkzaamheden in het plangebied.

- **Algemene broedvogels:** Werken buiten het broedseizoen (grofweg 15 maart-15 juli). Eventueel uitvoeren broedvogelcheck.
- **Huismus:** Nader onderzoek aanwezigheid nesten (reeds uitgevoerd → Hoofdstuk 2.2.1.)
- **Vleermuizen:** Voorkom lichtuitstraling richting de Zevenvoetsloot. Anders → Nader onderzoek.
- **Vrijgestelde en licht beschermde soorten (waaronder steenmarter):** Zorgplicht in acht nemen.

4 LITERATUUR EN BRONNEN

Literatuur

Broekhuizen, S., K. Spoelstra, J.B.M. Thissen, K.J. Canters & J.C. Buys (redactie), 2016. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Natuur van Nederland 12. Naturalis Biodiversity Center & EIS Kenniscentrum Insecten en andere ongewervelden, Leiden.

Creemers, R.C.M. & J.J.C.W. van Delft (red), 2009. De amfibieën en reptielen van Nederland. Natuur van Nederland 9. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis, European Invertebrate Survey – Nederland, Leiden.

Bronnen internet

Nationale Databank Flora en Fauna (NDFF)

<https://ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>

Planologische Ecologische Hoofdstructuur kaart provincie Fryslân:

<http://fryslan.maps.arcgis.com/home/webmap/viewer.html?webmap=eb4e12aa6eea4591af7cof48ef6def54&extent=120990,533762,221778,617075,28992>

Ravon

<http://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>

Sovon:

<https://www.sovon.nl/nl>

Synbiosys Alterra kaartenmachine Natura 2000-gebieden:

<http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/googlemapszoek.aspx>

Verspreidingsatlas planten FLORON:

<http://www.verspreidingsatlas.nl/planten>

Zoogdiervereniging

www.zoogdiervereniging.nl

Kennisdocumenten (protocol) BIJ12 van de soorten: Huismus

<https://www.bij12.nl/assets/BIJ12-2017-009-Kennisdocument-Huismus-1.o.pdf>

BIJLAGE I WET- EN REGELGEVING

De wettelijke bescherming van natuurwaarden valt in grote lijnen uiteen in drie delen: soortbescherming, gebiedsbescherming en houtopstanden.

4.1 Wnb Soortbescherming

De Wet natuurbescherming draagt onder andere zorg voor de bescherming van in het wild voorkomende dier- en plantensoorten. De wet bevat een aantal verbodsbepalingen die ervoor moeten zorgen dat de gunstige staat van instandhouding van alle in het wild levende dier- en plantensoorten zal blijven gewaarborgd.

De Wet natuurbescherming verdeelt beschermde soorten in twee groepen, de Europees beschermde soorten en de nationaal beschermde soorten. De eerste groep bestaat uit strikt beschermde soorten uit de Vogel- en Habitatrichtlijn (art. 3.1 en 3.5). De Vogel- en Habitatrichtlijn zijn richtlijnen van de Europese Unie waarin wordt aangegeven welke diersoorten en welke typen natuurgebieden door de lidstaten dienen te worden beschermd. In de tweede categorie staan de overige (nationaal) beschermde soorten (art. 3.10). Binnen de Wet natuurbescherming vullen Europese en nationale wetgeving elkaar aan. De Habitatrichtlijnsoorten (art. 3.5) genieten een iets zwaardere bescherming dan de nationaal beschermde soorten (art. 3.10). Zo geldt voor de nationale soorten geen verbod op het verstoren, iets wat wel het geval is bij de Habitatrichtlijnsoorten. Ook zijn de belangen waaronder ontheffing aangevraagd mag worden, voor de nationaal beschermde soorten uitgebreider dan voor de habitatrichtlijnsoorten.

Vogels en verstoring

Voor alle inheemse vogelsoorten geldt dat het verboden is om in het wild levende vogels te doden of te vangen, opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen, te beschadigen, te rapen of nesten van vogels weg te nemen. Ook is het verboden om vogels opzettelijk te storen. Dit is echter niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort. Dit kan dus ook tijdens het broedseizoen het geval zijn, als kan worden aangetoond of beargumenteerd dat de verstoring geen negatieve effecten heeft op (de kansen van) het broedsucces. Of dit van toepassing is hangt af van meerdere factoren, zoals de biologie van een soort, de fase van de broedtijd waarin het broedpaar zich op dat moment bevindt (zoals balts, nestbouw, eieren of jongen) en de mate van verstoring. Een ter zake kundige ecooloog kan in voorkomende gevallen bepalen wat wel of niet geldt als wezenlijke verstoring. In aanvulling op bovenstaande wordt er door de provincies een lijst met vogelsoorten gehanteerd, waarvan de nesten jaarrond bescherming genieten. Binnen deze categorie wordt onderscheid gemaakt in soorten met jaarrond beschermde nesten (categorie 1 tot en met 4) en vogels met *mogelijk* jaarrond beschermde nesten (categorie 5).

Vrijgestelde soorten provincie Fryslân

Hoewel de Wet natuurbescherming een nationale wet is, kunnen de provincies (als de bevoegde gezagen) soorten aanwijzen die vrijgesteld kunnen worden van de beschermde status, als het gaat om ruimtelijke ontwikkelingen. Tabel 2.1 geeft een overzicht van de via de Verordening Wet natuurbescherming door de provincie Fryslân vrijgestelde soorten (zoogdieren en amfibieën). De verordening van de Provinciale Staten van Fryslân is te vinden op <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/prb-2016-6515.html>.

Tabel 1. Vrijgestelde soorten Verordening Wet natuurbescherming provincie Fryslân.

Zoogdieren	Amfibieën
Aardmuis	Bastaardkikker
Bosmuis	Bruine kikker
Bunzing	Gewone pad
Dwergmuis	Kleine watersalamander
Dwergspitsmuis	Meerkikker
Egel	
Gewone bosspitsmuis	
Haas	
Hermelijn	
Huisspitsmuis	
Konijn	
Ree	
Rosse woelmuis	
Steenmarter	
Tweekleurige bosspitsmuis	
Veldmuis	
Vos	
Wezel	
Woelrat	

Voorwaarden vrijstellingen

Zoals gezegd zijn de vrijstellingen onder het bevoegd gezag van de provincie Fryslân, en zijn hiermee geen onderdeel van de Wet natuurbescherming zelf. De provincie heeft de soorten zoals die genoemd zijn in bovenstaande tabel niet zonder meer vrijgesteld, hier zijn voorwaarden aan verbonden. Ten eerste is het van belang dat er geen andere bevredigende oplossing voorhanden is. Ten tweede gelden de vrijstellingen niet in alle situaties. Deze zijn alleen van toepassing als de geplande werkzaamheden onder één van de volgende noemers vallen:

- a. in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- b. in het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer;
- c. in het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- d. in het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied.

Ten derde is een aantal specifieke voorwaarden opgesteld (Bijlage I van de Verordening). Hierbij geldt dat indien sprake is van vangen of doden, alleen gebruik mag worden gemaakt van de in de verordening genoemde middelen en methoden. Dit is vooral van toepassing bij de vrijgestelde zoogdieren. Indien deze in winterslaap zijn en ze worden gevangen, dan moet alles er aan gedaan worden om ervoor te zorgen dat de overlevingskansen niet worden verminderd als gevolg van het vangen en verplaatsen. Voor amfibieën is het belangrijk te vernemen dat indien deze in winterslaap zijn, het niet is toegestaan ze te vangen (en verplaatsen).

Indien soorten voorkomen binnen een plangebied, is een ontheffing voor deze soort dus niet nodig. Echter, dit is niet nodig omdat nog steeds een inspanning wordt geleverd om deze soorten zo min mogelijk schade te doen, zoals is omschreven in artikel 1.11 van de Wet natuurbescherming, meer algemeen bekend als de zorgplicht. Hoewel overtredingen niet strafbaar zijn gesteld, kan het uitvoeren van de zorgplicht wel worden gehandhaafd door toepassing van een bestuursdwang. Dat betekent dat de organisatie gedwongen kan worden herstelacties uit te voeren.

4.2 Wnb Gebiedsbescherming

Gebiedsbescherming houdt in dat gebieden met belangrijke natuurwaarden wettelijk zijn beschermd. Het gaat hierbij om het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) en Natura 2000-gebieden.

Natura 2000-gebieden

Projecten of activiteiten die niet noodzakelijk zijn voor, of verband houden met, het beheer van de natuurwaarden van Natura 2000-gebieden (Vogel- en/of Habitatrichtlijngebieden) en mogelijk negatieve effecten hebben op deze waarden, dienen vanuit de Wet natuurbescherming getoetst te worden. Deze toetsing vindt enkel plaats in het geval de uitvoering van een project plaatsvindt binnen de invloedssfeer van een N2000-gebied en verwacht wordt dat deze uitvoering (mogelijk) negatieve effecten heeft op soorten of habitattypen waarvoor het N2000-gebied is aangewezen.

4.3 Wnb Houtopstanden

Ook de bescherming van arealen bos en houtopstanden valt onder de Wnb, mochten deze groter zijn dan 10 are (1000 m²) of bestaan uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom. De gemeente hanteert soms voor 'buiten de bebouwde kom' een andere begrenzing dan voor de Weg- en verkeerswet. Bij twijfel kan hierover bij de gemeente informatie worden aangevraagd. Als de houtopstand groter dan 10 are is of bestaat uit een bomenrij van minimaal 20 bomen buiten de bebouwde kom, dan is er een meld- en herplantingsplicht van hetzelfde areaal bos binnen drie jaar na het kappen hiervan. Niet alle boomsoorten vallen onder deze wetgeving. Populieren, wilgen, essen of elzen die zijn bedoeld voor de productie als biomassa zijn uitgezonderd, indien tenminste een keer per tien jaar wordt geoogst, de beplanting na 1 januari 2013 is aangelegd en aan een aantal beplantingseisen is voldaan. Ook kerstbomen die niet ouder zijn dan twintig jaar, kweekgoed, fruitbomen en windschermen om boomgaarden zijn uitgezonderd.

4.4 NatuurNetwerk Nederland / Ecologische HoofdStructuur

Strikt genomen valt de EHS/NNN niet onder de Wet natuurbescherming aangezien dit bepaald wordt door de provincies en niet door het Rijk.

Het Natuurnetwerk Nederland (NNN, voorheen de Ecologische Hoofdstructuur of EHS) maakt onderdeel uit van het rijksbeleid voor het creëren en vormgeven van een samenhangend netwerk van bestaande en nog te ontwikkelen natuurgebieden in Nederland. De provincies krijgen echter zelf de gelegenheid om dit naar eigen inzicht zo goed mogelijk aan te wijzen, inrichten en beheren.

Indien een ruimtelijke ingreep binnen de begrenzing van het NNN plaatsvindt moet een 'nee, tenzij' procedure worden doorlopen en zal bij doorgang van de ingreep in de regel compensatie en mitigatie noodzakelijk zijn.